

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**II МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ
СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ
В УМОВАХ СИСТЕМНОЇ
ЕКОНОМІЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ**

14 червня 2023 р.

Хмельницький – Херсон 2023

COLLECTION OF MATERIALS

II INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE

**«FINANCIAL INSTRUMENTS
OF SUSTAINABLE STATE DEVELOPMENT
IN THE CONDITIONS OF THE SYSTEM
ECONOMIC TRANSFORMATION»**

June 14, 2023

Khmelnytskyi - Kherson 2023

УДК 336.1:336.7

Ф 59

Ф 59 Фінансові інструменти сталого розвитку держави в умовах системної економічної трансформації : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (14 червня 2023 р., м. Хмельницький – м. Херсон). – Херсон : Видавництво ФОП Вишемирський В.С., 2023. – 292 с.

ISBN 978-617-8187-01-9 (електронне видання)

Організаційний комітет

ГОЛОВА ОРГКОМІТЕТУ:

Володимир ШЕРСТЮК – д.т.н., професор, в.о. ректора Херсонського національного технічного університету.

ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ ОРГКОМІТЕТУ:

Лариса СІДЕЛЬНИКОВА - д.е.н., професор, академік Академії економічних наук України, завідувач кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету.

ЧЛЕНИ ОРГКОМІТЕТУ:

Анетта ЗЕЛІНСЬКА – доктор габілітована, професор Вроцлавського економічного університету (Республіка Польща);

Евангелос СІСКОС – д.е.н., професор кафедри міжнародних та європейських економічних досліджень Університету Західної Македонії (Греція);

Гіві БЕДІАНАШВІЛІ – д.е.н., академік Грузинської Академії економічних наук, асоційований професор Тбіліського державного університету імені Іване Джавахішвілі, професор Європейського університету (Грузія);

Оксана ДЕСЯТНЮК - д.е.н., професор, заслужений працівник освіти України, проректор з науково-педагогічної роботи (міжнародна діяльність) Західноукраїнського національного університету;

Максим ЖИТАР – д.е.н., професор, академік Академії економічних наук України, перший проректор ПЗВО «Міжнародний європейський університет»;

Павло ГРИГОРУК - д.е.н., професор, завідувач кафедри автоматизованих систем і моделювання в економіці Хмельницького національного університету;

Ніла ХРУЩ - д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Хмельницького національного університету;

Ольга САРАШНА - д.е.н., професор, професор кафедри фінансів, обліку та оподаткування ХНТУ;

Олена ВОЛКОВА – к.е.н., доцент, в.о. декана факультету міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу ХНТУ;

Олена СРЕМЯН – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ХНТУ;

Олена НОВОСЬОЛОВА – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ХНТУ;

Тетяна ПІНЧУК – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ХНТУ;

Оксана ПОСАДНЄВА – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ХНТУ;

Ірина СИСОЄНКО – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ХНТУ;

Таміла ЧИЖОВА – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ХНТУ;

Тетяна ШРАМ – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ХНТУ;

Наталія СТЕФАНОВИЧ – старший викладач кафедри фінансів, обліку та оподаткування ХНТУ.

Збірник містить матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Фінансові інструменти сталого розвитку держави в умовах системної економічної трансформації», що відбулася 14 червня 2023 року на базі Херсонського національного технічного університету.

Видання розраховане на представників наукової спільноти, викладачів, фахівців у галузі фінансів, працівників органів державного управління, студентів закладів вищої освіти.

Відповідальність за достовірність цифрового матеріалу, фактів, цитат, власних імен, географічних назв, назв підприємств, організацій, установ та іншої інформації несуть автори наданих матеріалів.

Висловлені у тезах доповідей думки можуть не збігатися з точкою зору редакційної колегії. Разом з тим, вважаємо можливим їх публікацію з метою обговорення.

УДК 336.1:336.7

ISBN 978–617–8187–01–9 (електронне видання)

© Херсонський національний технічний університет, 2023

© Книжкове видавництво ФОП Вишемирський В. С., 2023

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ В УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ.....	8
Kivachuk K., Mychilskiv R. PROBLEMS OF TAXATION IN THE CONDITIONS OF HYBRID WAR.....	8
Shevchuk A., Shevchuk O. THE IMPORTANCE OF INTERNATIONAL TAX COMPETITION.....	11
Барабаш Л. В. ВПЛИВ МОДЕЛІ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ НА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ.....	14
Гарбар М. Ф., Сисоєнко І. А. СТРУКТУРНО-ДИНАМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДОХОДІВ, МОБІЛІЗОВАНИХ У ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	17
Дрижак В. В., Чижова Т. В. ВВІЗНЕ МИТО ЯК СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ.....	20
Дудник Д. Г., Волкова О. В. ФІСКАЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ СИСТЕМИ МІСЦЕВОГО ОПОДАТКУВАННЯ.....	23
Квас В. О., Будякова О. Ю. ПЕНСІЙНА РЕФОРМА ЯК ФІНАНСОВИЙ ІНСТРУМЕНТ ДОСЯГНЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ	26
Коваленко А. О., Артюх О. В. ОСОБЛИВОСТІ ПОДАТКОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ПРИ СПРАВЛЯННІ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ.....	29
Коваленко С. О., Пінчук Т. А. НЕДОЛІКИ ТА ПРОБЛЕМИ СТЯГНЕННЯ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК В УКРАЇНІ.....	32
Кужелєв М. О. ДЕРЖАВНИЙ ТА ГАРАНТОВАНИЙ БОРГ УКРАЇНИ: ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	36
Кузьміна В. О., Посаднева О. М. МІСЦЕВІ ПОДАТКИ І ЗБОРИ В СИСТЕМІ ДОХОДІВ БЮДЖЕТІВ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	39
Луніна І. О. ФІНАНСОВІ ЧИННИКИ ІННОВАЦІЙНОГО ПОСТВОЄННОГО РОЗВИТКУ.....	42
Малий М. С., Чижова Т. В. РОЛЬ ПРИБУТКОВОГО ОПОДАТКУВАННЯ ПРИ ФОРМУВАННІ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	45
Масонов Д. І., Посаднева О. М. ВПЛИВ ДЕСТРУКТИВНИХ ПОДІЙ НА ДОХОДИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ.....	48
Назуков Н. М. ДЕРЖАВНЕ ФІНАНСУВАННЯ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ.....	51
Пестрецова К. В., Чижова Т. В. СПЕЦІАЛЬНІ РЕЖИМИ ОПОДАТКУВАННЯ ЯК РЕГУЛЯТОР ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	57
Помулева В. М. ВПЛИВ ПОДАТКОВИХ СОЦІАЛЬНИХ ПІЛЬГ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ.....	60
Помулева В. М. ПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ ДО ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	63
Продан В. М., Чижова Т. В. НЕПРЯМІ ПОДАТКИ ТА ЇХ РОЛЬ У ФОРМУВАННІ ДОХОДІВ БЮДЖЕТУ.....	66

Барабаш Л. В.,
*к.е.н., доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,
Уманський національний університет садівництва,
м. Умань, Україна*

ВПЛИВ МОДЕЛІ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ НА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ

Кожна держава має податкову систему, що враховує прерогативи та недоліки стратегічного розвитку економіки, а також пріоритетні галузі та сфери діяльності. Водночас наразі все частіше країни використовують низку інструментів економічного, фінансового, податкового й іншого видів з метою соціальної інтеграції в суспільство та його розвиток. Сукупність таких заходів у сфері оподаткування вибудовує певний типаж або модель податкової системи.

Модель податкової системи – це концептуальні рамки або підхід до організації та функціонування податкової системи в країні. Вона визначає її основні цілі та принципи, структуру та характеристики, а також такі складові як: структура ставок, типи податків, перелік податків і податкових платежів, механізмів їх адміністрування.

Вивчаючи особливості європейських моделей податкової системи, дослідники [1] виокремлюють північну, англосаксонську, середземноморську та наздоганяючу моделі. Північну модель практикують країни Скандинавії: Швеція, Фінляндія, Данія, Нідерланди та Норвегія. Її акценти зосереджені на перерозподілі податків і фінансуванні соціальних видатків, що має наслідком активний ринок праці та високий рівень зайнятості. Основу податкової системи складають середні та високі ставки податків, а публічні фінанси базуються на надходженнях від прямих податків.

Наступною є англосаксонська модель, що практикується у Великій Британії й Ірландії. Їй властиві децентралізовані трудові та соціальні відносини, переважання прямих податків над непрямими, домінування оподаткування юридичних осіб над фізичними. Фінансові надходження у сфері публічних

фінансів забезпечуються високими ставками корпоративного податку та податку з доходів фізичних осіб. При цьому соціальна складова втілюється за допомогою системи соціальних внесків, що суттєво знижують податкове навантаження на фізичних осіб.

Середземноморська модель практикується такими державами, як Греція, Італія, Португалія й Іспанія. Даній моделі властиві нижча, ніж для інших європейських країн, ставка податків на споживання, низький рівень зайнятості та, нарівні з іншими державами Європи, показник податкового навантаження на доходи фізичних осіб. У царині публічних фінансів за такої моделі домінують непрямі податки.

Наздоганяюча модель фіксується у таких державах, як Болгарія, Польща, Чехія та Румунія, тобто в країнах постсоціалістичного простору. Характерною особливістю такої моделі є концентрація на підтримці розвитку бізнесу та застосуванні високих податкових ставок. Ресурси публічних фінансів формуються переважно за рахунок надходжень від сплати непрямих податків.

Зрозуміли і практичним є поділ податкових систем на моделі залежно від методу утворення податкових ставок. Відтак розрізняють прогресивні, пропорційні та регресивні податкові системи. Для перших характерні, відповідно, прогресивні податкові ставки, що практикуються переважно у сфері оподаткування доходів фізичних осіб. З позиції публічних фінансів така модель має на меті зменшення загальної нерівності в суспільстві, сприяння економічному зростанню та зменшенню безробіття шляхом підвищення купівельної спроможності людей з низькими доходами.

У пропорційні моделі податкової системи домінують пропорційні (плоскі або фіксовані) ставки податків, що не залежать від зміни рівня доходу. Для сфери публічних фінансів дана модель характеризується відсутністю вираженого соціального спрямування та досить рівним фінансовим впливом на різні верстви населення з різним розміром доходу, оскільки всі сплачують однакову ставку податку. Хоча, справедливості заради, слід зауважити, що

платники з низьким рівнем доходу одержують набагато менше вигод, аніж ті, у яких дохід високий.

Модель регресивної податкової системи базується на регресивному податку та призводить до зменшення ставки зі збільшенням суми, що підлягає оподаткуванню. За такої моделі податкової системи публічні фінанси переважно переслідують ціль детінізації економіки. При цьому регресивні податки набагато сильніше впливають на платників з низьким доходом, ніж на тих, хто має високий дохід [2].

Наразі податкову систему України декларують як європейську. Але результати її реалізації засвідчили низку прогалин, що значним чином знизили ефективність як зокрема податкової системи, так і публічних фінансів в цілому. Саме тому у повоєнний період є необхідність перегляду як самої моделі податкової системи України, так і її складових. Зокрема, в частині встановлення податкових ставок, доцільності функціонування окремих податків і платежів і відповідності систем податкового адміністрування запитам платників і суспільства.

Література

1. Mosteanu N. R., Mitroi M. European Tax Models. *Economics World*. February 2015. Vol. 3, No. 1-2. URL: https://www.academia.edu/12041387/European_Tax_Models (дата звернення 10.06.2023)
2. Agarwal P. Types of Taxes. *Intelligenteconomist*. February 3, 2022. URL: <https://www.intelligenteconomist.com/types-of-taxes/> (дата звернення 10.06.2023).

Наукове електронне видання

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
II МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ
СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ
В УМОВАХ СИСТЕМНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ**

14 червня 2023 року

Адреса редакції:

**29016, Україна, м. Хмельницький, вул. Інститутська, 11
Тел. (095) 0987810
kafedrafinansiv.konf@gmail.com**

ISBN 978-617-8187-01-9
(електронне видання)

Підписано до друку 11.08.2023 р. Формат 60x 84/16.
Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 22,08. Обл.-вид. арк. 23,75.
Замовлення № 3084.

Книжкове видавництво ФОП Вишемирський В.С.
Свідоцтво про внесення до державного реєстру суб'єктів видавничої справи:
серія ХС № 48 від 14.04.2005 р.
видано Управлінням у справах преси та інформації
73000, Україна, м. Херсон, вул. Соборна, 2.
Тел. +38 (050) 133-10-13
e-mail: printvvs@gmail.com